

**Vyjádření školitele Mgr. et Mgr. Kláry Andresové k průběhu studia
a k disertační práci**

**“Šíření vojenské teorie v raném novověku: Vojenské příručky vytištěné
ve střední Evropě v letech 1550–1650”**

**předkládané v roce 2023 na Ústavu informačních studií a knihovnictví
FF UK**

I. Hodnocení celého doktorského studia

Doktorandka plnila v průběhu studia svědomitě všechny své povinnosti, což je třeba ocenit vzhledem k jejímu pracovnímu vytížení a dalším odborným aktivitám, které se studiem úzce souvisely.

V průběhu studia absolvovala řadu zahraničních výzkumných pobytů zaměřených v první řadě na excerpci a průzkum primárních pramenů uložených v zahraničních paměťových institucích, ať už se jednalo o polské knihovny, o vídeňskou Rakouskou národní knihovnu či Maďarskou národní knihovnu v Budapešti. Do oxfordské Bodleian Library podnikla dvě studijní cesty. Zúčastnila se letní školy *Bibliotheca Digitalis: Reconstitution of Early Modern Cultural Networks From Primary Source to Data* ve francouzském Le Mans. Součástí zahraničních cest však byly i konzultace s odborníky k tématu její disertační práce a případné korekce metodického postupu v souladu s posledními poznatky z oblasti historie vojenství a šíření vojenské teorie. Jednalo se především o konzultace s profesorem Thomasem Winkelbauerem v průběhu stáže Kláry Andresové ve vídeňském *Institut für Österreichische Geschichtsforschung* a s profesory Peterem H. Wilsonem a Davidem Parrotem v Oxfordu. Řadu plánovaných cest byla nucena vzhledem ke covidové pandemii zrušit a omezit se na online konzultace s pracovníky knihoven a žádosti o digitální kopie relevantních primárních pramenů. Přehled výzkumných cest a stáží je uveden v závěru této zprávy.

Během práce na disertaci publikovala průběžně výsledky svého výzkumu nejen formou konferenčních příspěvků, ale rovněž tiskem v podobě recenzovaných článků, příspěvků v konferenčních sbornících, kapitol v kolektivních monografiích atp., jejichž úplný přehled je uveden v závěru této zprávy.

Své poznatky prezentovala doktorandka na řadě tuzemských i zahraničních konferencí, podílela se také na přípravě a organizaci některých z nich a některé své poznatky popularizovala rovněž svou spoluprací na přípravě pořadů u příležitosti 400. výročí Bitvy na Bílé hoře v roce 2020. Podílela se na přípravě učebnice dějepisu pro střední odborné školy. Úplný přehled konferenčních příspěvků je uveden v závěru této zprávy.

Klára Andresová získala pro účely práce na disertaci finanční podporu Grantové agentury Univerzity Karlovy na rok 2018, z jejíchž prostředků realizovala výzkumné cesty do polských knihoven ve Varšavě a Kórniku a do maďarských knihoven v Budapešti. V letech 2017 a 2018 se podílela na řešení celofakultního projektového programu *Progres Historie – klíč k pochopení globalizovaného světa*. Z prostředků programu Progres byly financovány výzkumné cesty do Oxfordu v roce 2017 a do Vídně v roce 2018. Dvouměsíční pobyt v Oxfordu v roce 2022, v jehož průběhu Klára Andresová finalizovala svou práci a doplňovala aktuální informace, byl finančně podpořen stipendiem od *Anglo-Czech Educational Fund*.

Na Ústavu informačních studií a knihovnictví se Klára Andresová podílela jako doktorandka na pedagogické činnosti. Vedla tři bakalářské práce, z nichž dvě byly úspěšně obhájeny.

II. Celkové zhodnocení disertační práce

Disertační práce Kláry Andresové je nezpochybnitelně významným příspěvkem k evropským vojenským dějinám raného novověku. Vyniká nejen kvalitně připravenou metodikou, která je nezbytnou podmínkou práce takového rozsahu a zaměření, ale především detailní a systematickou evidencí všech dochovaných vojenských příruček vydaných v průběhu jednoho století (1550-1650) na území střední Evropy. Jádro textu disertace obsahuje zhodnocení všech poznatků a dat získaných z evidence vojenských příruček která představovala časově nejnáročnější část disertačního projektu. Hodnotí jejich autory, původnost jednotlivých prací (variantní zpracování textů jiných autorů bylo dosti běžné), ale také ilustrační složku publikací, formu a kvalitu výzdoby a typografického zpracování. Zajímavou stránkou raně novověkých vojenských příruček je problematika jejich uživatelského určení v závislosti na finanční nákladnosti jejich zpracování. Autorka analyzuje a hodnotí kvantitativní rozměr tiskařské produkce vojenských příruček v závislosti na jejich geografické provenienci.

Svou erudici prokázala Klára Andresová rozhledem a bezpečnou orientací v relevantní literatuře k vojenské historii v celosvětovém měřítku.

III. Připomínky k disertační práci

K disertační práci nemám připomínky.

IV. Případné dotazy k obhajobě

Práci považuji za vysoce erudovanou a nemám k ní žádné otázky. Jejich kladení přenechávám oponentům.

V. Závěr

Předběžně klasifikuji předloženou disertační práci jako prospěla a navrhuji po úspěšném závěru obhajoby udělit Mgr. et Mgr. Kláře Andresové titul Ph.D.

V Praze 5. 8. 2023,

PhDr. Richard Šípek, Ph.D.
školitel

Přehled zahraničních cest, konferenčních příspěvků a publikačních výsledků doktorandky:

Zahraníční studijní cesty:

Výzkum v *Bodleian Library* na *University of Oxford*, Oxford (UK), 1. 10. – 27. 11. 2022.

Výzkumný pobyt v *Biblioteka narodowa, Biblioteka Muzeum Wojska Polskiego a Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie*, Varšava (PL) a v *Biblioteka Kórnicka*, Kórnik (PL), 7.–19. 10. 2018.

Výzkumný pobyt v *Österreichische Nationalbibliothek*, Vídeň (AT), 18.–22. 6. 2018.

Výzkumný pobyt v *Országos Széchényi Könyvtár, Hadtörténeti Könyvtár a CEU Library*, Budapešť (HU), 8.–13. 7. 2018.

Letní škola *Bibliotheca Digitalis: Reconstitution of Early Modern Cultural Networks From Primary Source to Data*, Le Mans (FR), 4.-8.7. 2017.

Výzkum v *Bodleian Library* na *University of Oxford*, Oxford (UK), 18. 7. – 1. 8. 2017.

Stáž v rámci spolupráce na *The Universal Short Title Catalogue* na *University of St Andrews*, St. Andrews (UK), 6. 6. – 15. 7. 2016.

Účast na konferencích:

Vojenské umění a knižní kultura : Militární příručky první poloviny 17. století v kontextu středoevropské tiskařské produkce. Konference: Příbeh umenia – Příbeh knihy: Umenie slova a umenie remesla cez prizmu vývoja média – knihy, Slovenská národná knižnica Martin, 18.–19. 5. 2022.

Vojenské příručky raného novověku jako předmět zájmu vojenské historie, knihovnědy i reenactmentu. Konference: 12. sjezd českých historiků, Ústí nad Labem, 20.–22. 9. 2022.

Military Rituals of a Ceremonial Nature : Recruiting and Mustering of Soldiers in the Time of the Thirty Years' War. Konference: Festlichkeiten in Zeiten des Krieges: Öffentliche Zeremonien und Rituale in mitteleuropäischen Städten 1618 bis 1650, Altdorf bei Nürnberg, 30. 6. – 1. 7. 2022.

Meč, anebo mušketa? Vojenské výcvikové manuály 17. století. Konference: Meč a člověk, České Budějovice, 14.–16. 9. 2022.

Central European infantry handbooks in the time of early modern military revolution. Konference: OBLICZA WOJNY. PRZED BITWĄ, Institute of History, University of Łódź, 10.–11. 6. 2021.

Reflection of Military Camps on the Pages of Military Handbooks Used During the Thirty Years War. Konference: Transformations of Landscapes: the impacts and aftermaths of the Thirty Years' War, Plzeň, 10.–13. 11. 2017.

Odraz vzdělání, osobních zájmů a kulturního života šlechty první poloviny 20. století ve fondech zámeckých knihoven. Konference: České, slovenské a československé dějiny 20. století XI, Univerzita Hradec Králové, 30.–31. 3. 2016.

Reflection of Military Camps in Printed Early Modern Military Manuals. Konference: Conflict and Controversy. St Andrews Book Conference, St Andrews (UK), 16.–18. 6. 2016.

Zpracování starých tisků na ÚVI 1. LF UK : Historická sbírka Ústavu dějin lékařství. Konference: IKI Scholaris 2016 (Praha: 21.10.2016).

Bordury titulních stran vojenských příruček v knihovně Vojenského historického ústavu, Konference: Bibliotheca Antiqua 2016, SVK Olomouc, 2016 (výstup byl publikován v konferenčním sborníku).

Výzkum vojenství raného novověku optikou dějin knižní kultury. Konference: 11. sjezd českých historiků, Olomouc: 13. 9. – 15. 9. 2017.

Obraz raně novověkých vojenských táborů na stranách dobových vojenských příruček, Konference: Válečné události 17.–19. století z interdisciplinární perspektivy, Praha, 29. 9. 2017.

Válka a vojenství v období renesance. Konference: Kulturní festival Renesance Opočno 2017, Zámek Opočno, 23. 8. 2017.

Publikační výsledky:

ANDRESOVÁ, Klára et al. *Nový dějepis pro SOŠ.* Nakladatelství Scientia, 2022. ISBN 978-80-86960-76-0.

A Bestseller Among Artillery Handbooks of the 16th Century: Printed Editions of the Late Medieval Feuerwerkbuch. *International Journal of Military History and Historiography* [online]. 2022, roč. Neuveden, č. 25. 8. 2022, s. 1–27. ISSN 2468-3302. DOI: 10.1163/24683302-bja10041.

Ordinary Soldiers of the Estates' Army. Overlooked Participants in the First Phase of the Thirty Years' War. In: *Der Böhmisches Ständeaufstand 1618-1620. Akteure, Gegner, Verbündete*. Aschendorff Verlag, 2021, s. 201–220. ISBN 978-3-402-24761-7.

Šíření myšlenek raně novověké revoluce ve vojenství do střední Evropy prostřednictvím vojenských příruček Johanna Jacobiho von Wallhausena. In: *Knížky naučení všelikého*. Moravská zemská knihovna v Brně, 2019, s. 49–68. ISBN 978-80-7051-279-1.

Obraz raně novověkých vojenských táborů na stranách dobových vojenských příruček. In: *Válečné události 17.-19. století z interdisciplinární perspektivy*. Togga, 2019, s. 135–173. ISBN 978-80-7476-155-3.

Military Camps in Military Manuals. In: *Negotiating Conflict and Controversy in the Early Modern Book World*. Brill, 2019, s. 163–177. ISBN 978-90-04-40252-2. DOI: 10.1163/9789004402522.

Vojtěch Kessler: Paměť v kameni. Druhý život válečných pomníků. *Historie a vojenství*. 2018, roč. LXVII, č. 2, s. 150–151. ISSN 0018-2583.

Vojenské příručky raného novověku jako předmět výzkumu historiografie vojenství a knihovnědy : Tisky středovýchodní Evropy v kontextu evropské produkce. *Vojenská história : Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo*. 2018, roč. neuveden, č. 3, s. 61–80. ISSN 1335-3314.

Restaurování starých a vzácných tisků. *Historie a vojenství*. 2017 66(1), s. 110–111. ISSN 0018-2583.

Vojenské příručky jako prodejní artikl frankfurtských knižních veletrhů druhé poloviny 16. století. In: *Bibliotheca Antiqua 2017*. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci, 2017, s. 7-17. ISBN 978-80-86249-82-7.

Vývoj zámecké knihovny na Hrádku u Nechanic koncem 19. a v první polovině 20. století. In: KARPÍŠEK J., STURZ Z., BLÁHOVÁ M., *České, slovenské a československé dějiny 20. století XI*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2017, s. 295-301. ISBN 978-80-7435-672-8.

Historická knižní sbírka Ústavu dějin lékařství 1. LF UK v Praze. In: *Kniha 2017: zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2017, s. 166-175. ISSN 1336-5436.

Bordury titulních stran vojenských příruček v knihovně Vojenského historického ústavu. In: KRUŠINSKÝ R., VINTROVÁ T., *Bibliotheca Antiqua 2016*. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci, 2016, s. 7–14. ISBN 978-80-86249-79-7.

Frontispisy a ryté titulní listy vojenských příruček první poloviny 17. století ve fondu Knihovny Vojenského historického ústavu v Praze. *Knihy a dějiny*. 2016, roč. 23, č. 1–2, s. 147–164. ISSN 1210-8510.

Provenienční průzkum zámecké knihovny na Hrádku u Nechanic. *Zprávy památkové péče = Journal of Historical Heritage Preservation*. 2015, roč. 75, č. 2, s. 168–175. ISSN 1210-5538.

Vojenské právo za třicetileté války na příkladu vojenských řádů Maxmiliána II. a Gustava II. Adolfa. In KRUŠINSKÝ R., VINTROVÁ T., *Bibliotheca Antiqua 2015*. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci, 2015, s. 140-145. ISBN 978-80-7053-309-3.

Recenze:

VODIČKA, Ondřej. Dy kunst gelopt vor ritter und knechten. Analýza, edice a překlad tzv. kodexu Wallerstein, části A a B (UB Augsburg, Cod. I.6.4° 2, fol. 1r-74v). Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. ISBN 978-80-88304-44-9. *Acta Musei Nationalis Pragae. Historia litterarum*. 2021, roč. 66, č. 3–4, s. 131–134. ISSN 2570-6861. DOI: 10.37520/amnpsc.2021.025.

KESSLER, Vojtěch. Paměť v kameni. Druhý život válečných pomníků. *Historie a vojenství*, 2018, vol. LXVII, s. 150-151. ISSN 0018-2583.